תלמוד בבלי · אחרונים · רש״ש · סדר מועד

רש"ש על ביצה

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

רש"ש על ביצה

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/רשש-על-ביצה/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ב. 5
דף ב: 5
דף ג. 5
דף ג: 6
דף ד. 6
דף ד: 7
דף ה. 7
דף ה: 8
דף ו. 8
דף ו: 8
דף ז. 9
דף ז: 9
דף ח: 11
דף ט. 11
דף ט: 12
דף י. 12
דף י: 13
דף יא. 13
דף יא: 13
דף יב. 13
דף יב: 13
דף יג. 14
דף יג: 14
דף יד. 15
דף יד: 15
דף טו. 16
דף טו: 17
דף טז. 17
דף טז: 18
דף יז. 18
דף יז: 18
דף יח. 19
דף יח: 19
דף יט. 20
דף יט: 20
דף כ. 21
דף כ: 21
דף כא: 21
דף כב. 22
דף כב: 22
דף כג. 22
דף כג: 23
דף כד. 23
דף כד: 23
דף כה. 23
דף כה: 23
דף כו. 24
דף כו: 24
דף כז. 25
דף כז: 25
דף כח. 26
דף כח: 26
דף כט: 26
דף ל. 27
דף ל: 27
דף לא: 27
דף לב. 27
דף לב: 28
דף לג. 28
דף לג: 29
דף לד. 29
דף לד: 29

דף לה. 30
דף לה: 30
דף לו. 31
דף לו: 31
דף לז. 32
דף לז: 33
דף לח. 33
דף לח: 33
דף לט. 34
דף לט: 34
דף מ. 34

דף ב.

במשנה וחמץ בככותבת. עי' לקמן (ז ב) מש"כ על התוי"ט דכאן:
תד"ה ביצה דאמרינן לקמן אפרוח כו'. הוא (ו א):
בא"ד מותר שמן שבנר כו'. הוא בשבת (מד):
תד"ה ובה"א וי"ל דלפיר"ת ניחא דפי' במס' שבת כו'. הוא שם (נא) ד"ה או שטמן:
בא"ד א"נ כיון דהוו שם אוכלין כו'. נראה דר"ל כיון דבשעה שהניחם מדעתו היו שם ג"כ אוכלין ואח"כ כשנטלו האוכלין הפסולות נשארו שם ממילא:

דף ב:

רש"י ד"ה ולא מן הקורה מוקי ר"נ כו' ב"ה כר"י. כצ"ל:
רד"ה רב יוסף העומדת לאכילה וכדאוקימנא כו'. כצ"ל:
תד"ה גבי דכה"ג חשיב סתם ואח"כ מחלוקת בפי"נ כו' וי"ל דהתם כו'. לכאורה י"ל בפשוט דהתם המחלוקת דבתר סתמא הוה ג"כ סתמא שהכוונה שם על משנה דריבה לאחד כו' משום ירושה לא א"כ ודאי דאין הלכה כסתם הראשון ואדרבה סתמא בתרא עדיף עי' שבועות (ד) ובתד"ה הדר ובמש"כ בע"ז (ו ב) אבל הכא דהמחלוקת היא מיחיד הלכה כסתם דהוה כרבים:
בציוני גה"ש שבדבור זה צ"ל יבמות מ"ב ומ"ד:
תד"ה ונפלוג וי"ל דהכא פריך כו'. כצ"ל בא':

דף ג.

גמרא מוחלפת השיטה. הגה"ש שכח לציין עוד חולין (קכח) ופרש"י דשם:
רש"י ד"ה שמא יסחט מתוך זג שלהן. ולקמן בסמוך בד"ה ומשקין כ' בלועין בחרצן:
תד"ה גזרה (בסה"ד) הוי מלאכה שאצ"ל דמותרת. עי' לקמן (ח) בתד"ה וא"צ וי"ל דהכא ר"ל דמותרת מדאורייתא וה"ל גזרה לגזרה או אפשר דיכוונו לשיטת הערוך המובאה בדבריהם שבת (קג) בד"ה לא ע"ש:
תד"ה רי"א דא"כ (כצ"ל) כ"ש דקשה מדר"י לר"י כו'. הקשה המהרש"א דא"כ השתא נמי תיקשי מכ"ש דרבנן אדרבנן ובס' ב"א תירץ בהא דכתבו התוס' בשבת (מה ב) בד"ה דאית ביה ביצה דלטעמא משום משקין שזבו לא הוי אסרו לר"ש בטלטול אבל לר"י גם בטלטול אסורה ולכן ל"ק דרבנן אדרבנן דא"ל דע"כ לא אסרו ביצה אף בשני אלא באכילה אבל לא בטלטול וכר"ש וההיא דלאוכלין היוצא מהן מותר היינו בטלטול

ולכאורה נראה דלדעת התוס' גם למשקין היוצא מהן מותר לר"ש בטלטול וא"כ ע"כ דלאוכלין היוצא מהן מותר דקאמרי הוא אף באכילה ואולי יאמר דדוקא ביצה דלא שייך בה גופה שמא יסחוט רק משום חדא גזרה הוא דמותרת בטלטול וכן בלאוכלין אבל בלמשקין דשייך בהן גופייהו שמא יסחט אסורין אף לר"ש בטלטול וכ"נ מהתוס' לעיל בריש מסכתין בד"ה דתנן מחתכין:

דף ג:

גמרא בשלמא לרבה כו' אלא כו' משום גזרה כו'. וכתב הרש"א דלרבה ניחא די"ל דמיירי ביו"ט אחר השבת כו' ולא מחוור דכיון דברייתא סתמא תני משמע אפי' שבת ויו"ט דעלמא וכן אביי דמקשה ליה לעיל אלא מעתה כו' ע"כ כוונתו דמתניתין סתמא תני וגדולה מזו קושייתו השני' ומי גזרינן כו' אינה אלא מדתני סתמא וכמו שפרש"י ותוס' ול"נ דלרבה ל"ק משום דאף בספיקא שייכא הך גזירה גופה משום יו"ט אחר השבת דספיקא אסורה מה"ת (ואף לדעת הרמב"ם דספק בדאורייתא לחומרא אינו אלא מדרבנן גם הוא מודה באיקבע אסורא דהרי חייבה התורה אשם תלוי) וכה"ג מצאתי להתוס' בב"ק (יא) בסד"ה שליא דגזרינן מקצתה אטו כולה וכולה גופה אינה אסורה אלא משום ספיקא דשמא נימוח שפיר של שליא כו' ע"ש ועוד ראיה מהנ"י בפ"ב דיבמות במשנת מי שקדש א' משתי אחיות וא"י כו' מת ולו אח אחד כו' כתב דאם חלץ לאחת וכנס לחברתה דיוציא ואע"ג שהיא ספק אחות חלוצה דרבנן דכיון דגזרו אטו אחות גרושה גזרו אף על הספק ע"ש וזה יש לדחות דהתם הגזירה משום ספק איסור כרת וכ"מ לשון הנ"י שם ותדע דהא תני שילא התם (דף כד) ואפי' שניהם כהנים מ"ט חלוצה דרבנן היא וספק חלוצה ל"ג בה רבנן ואע"ג דגזרו בה משום גרושה דאורייתא אלא ע"כ משום דגרושה אינה אלא איסור לאו. ועי' פרש"י שם (קיט סע"א) ומ"מ לדידי לא תברא דש"ה דאיסור שאינו שוה בכל הוא:

שם א"ל סיפא אתאן לס"ט. כ"מ שהיה הגירסא לפני מהר"ם (לא וא"ל בו') ונ"ל שהוא ר"ת אמרי לך ובחנם מחקו המהר"ם ואחריו הגרי"פ:

תד"ה אבל אם התחיל לטלטלו כו'. כצ"ל אם בלא ו' וכ"נ מהמהרש"ל:

דף ד.

רש"י ד"ה ורי"א אם יש שם מאה פומין של היתר לבד פומין של איסור כו'. לכאורה ה"נ צריך להגיה לבד פום של איסור אבל י"ל דל"ר קאי על ג' מיני פומין שזכר מקודם:

[**שם ד"ה אפי' בדרבנן וכי היכי דבבטולה מחמרינן מה"ט בספיקא נמי כו'**. לפירושו העיקר חסר מה"ס. ועוד דלטעמא דהר"ן בנדרים (נב) בהא דדשיל"מ לא בטיל במב"מ ע"ש אינו ענין כלל לספיקא. אשר ע"כ נל"פ דה"ק מדמחמרינן בדשיל"מ אפי' בדרבנן דלא בטיל א"כ מוכח דספיקא ג"כ אסורה דאל"כ נהי דאינה בטלה מ"מ כל חדא וחדא תישתרי מספיקא דילמא לא זו היא שנתערבה] :

דף ד:

גמרא ואילו בטלו כותים עבדינן חד יומא. ר"ל דלמאי קתני מה שהיו נוהגין בראשונה מאי דהוה הוה ע"כ לאורויי לן דאם תבטל הסבה יחזור הדבר כמו שהיה וכמו בראשונה היו מקבלין עה"ח כה"י כו' כשבטלה הסבה דהיינו משחרב בהמ"ק החזיר ריב"ז הדבר ליושנו וכן בראשונה היה לולב ניטל במקדש שבעה כו' הוא לאורויי כשיבנה בהמ"ק ב"ב יחזור הדבר לכמו שהיה:

[**שם והיכא דמטו שלוחין עבדינן חד יומא**. פי' ואילו היה תקנה קבועה לדורות דאפי' ירבו בהם חכמים יודעי העתים כדפרש"י לעיל ה"ל לתקוני אפי' במקום דמטו השלוחים דילמא יארע איזו סבה דע"י לא יגיעו שלוחים לשם] :

רש"י ד"ה שיהו שלוחים בתוך ט"ו כו'. לכאורה נראה להגיה י"ד ואולי לפי שאלפים אמה יכולין גם ביו"ט לילך:

רד"ה דגזרי המלכות ולעשות חסר מלא. עי' ר"ה (ד' כ) כל ספיקא לקמיה שדינן כו' וצ"ע:

תד"ה ותנן וכ"מ פ' ג"ה כו' ואמאי לא הוסיף עליהן כו'. לכאורה אינו מובן ממאי דאין רשאי להוסיף דילמא אה"נ דרשאי אלא דמר בר"א סבר לשעוריה בתלתין דאם ימצא ל' לא יצטרך להוסיף או אם לא יהיה ל' יצוה להוסיף עד ל'. וא"ל אבוה לא תזלזל אלא צריך ס' לבטלו. ואם לא ימצא תוסיף עד ס' ואולי דמשמע להו דמסתמא כבר שמע להא דאמר אבוה דדשיל"מ אפי' בדרבנן לא בטיל. ואם היה רשאי להוסיף ה"ל כדשיל"מ דהיינו ע"י הוספה עד ס' שלא יהא ניכר טעם האיסור ולמה סבר לשער רק בל') :

שם בא"ד בתלתין פלגי כו'. כצ"ל:

דף ה.

רש"י ד"ה הא לן לבני א"י שעושין יום א' כו'. ק"ל הא גם בא"י לא היו עושין יום א' אלא במקום הועד או סמוך לו בתוך התחום כמ"ש הרא"ש בשם רה"ג וא"כ להרחוקים אף בא"י יהיה ביצה אסורה והוה א"ש מה שהקשו התוס' מר' יוסי שהיה בא"י ואולי

כיון דמקום הועד אחר חורבן היה מתחלף ממקום למקום כדאיתא בר"ה וכל א"י ראוי לזה וא"כ יכול להיות שלא יהיה בהם רק יום א' ולכן כשעושין ב' ימים אינן אלא מחמת ספק ועי' במלחמות:

דף ה:

רש"י ד"ה להפקירו ויעלוהו לירושלים כו'. כצ"ל:
רד"ה וכי תימא דיליף תו מיני' כו'. כ"נ דצ"ל:
רד"ה מכדי והלא לא נסתלקה שכינה כו' עד א' בחדש כו' ועד כ' באייר כו'. נראה דהוא"ו מן ועד כ' הוא ו' המחלקת במקום או כמו שמסתפק בדבר אבל בתענית פי' בהחלט דבא' בניסן זזה שכינה מן ההר כו':
תד"ה מי (בסופו) ומ"מ י"ל פרש"י כו'. עי' במפרשים ול"נ כוונתם דאם נפרש דרבא חדש עתה דאפי' מתקנת ריב"ז נוהגין גם למחר קדש ואמר זה עוד בלשון תמיהה מי לא מודה שפיר קשה דמנ"ל הא אבל אם נפרש דלא חדש רק דגם לאחר תקנה הם קדושה אחת והא דנוהגין גם למחר קדש נודע מכבר שפיר תמה בינה זאת:

דף ו.

גמרא רבינא הוה יתיב קמיה דרב אסי. הגרי"פ הגיה אשי ושכ"ה בריף ורא"ש וכ"ה ברש"י וכ"מ להדיא מדבריו ד"ה א"ל רב מרדכי אולם גם גי' שלפנינו תתכן ע"פ מש"כ המהרש"א בכתובות (כג) דמצינו רב אסי בתראה בתר אביי ורבא ועמש"כ שם (ח):
שם הואיל ומתיר עצמו בשחיטה. כהאי הואיל מצינו ביבמות (ז ב וח) והכא עדיפא דלא בעינן שהותר הראשון טרם שחל הב' כהתם ע"ש:
שם מ"ט שתיק רב. בהגרי"פ נפל ט"ס וצ"ל עי' ב"ב (סב) בתד"ה ומודה:

דף ו:

רש"י ד"ה לאכלה בחלב אבל נמצאת במעי אמה. כצ"ל:
תד"ה השתא ע"כ נראה להרר"י דגרסי' כו' מעי"ט ול"נ דהא בהדיא כו'. שמעתי דכוונת הרר"י לגרוס ג"כ דתניא והיא ברייתא המובאה לקמן (כז ב). וכהגהת הגרי"פ שם דתניא ושם מוכרח דבמשנה לא הוזכר ר"ש ולכן נוכל לגרוס בה מעיו"ט:
בא"ד והתם מאי דרשינן כו' ול"ש לרבות יו"ט. לכאורה י"ל דאף ביו"ט יאסר לפי שהוקצה למצותו וע"ש (מד) תד"ה שבנר:

תד"ה ביצים וי"ל דטעמא משום דבשר עוף בחלב מדרבנן כו'. ר"ל דמצד הדין אפי' מעורות אינן כבשר רק באיסור נבלה דאורייתא גזרו ב"ה אפי' בגמורות אטו בשר אבל לענין בשר בחלב דרבנן ל"ג אפי' במעורות ור' יעקב סובר דבמעורות דקרובות לבשר גזרו אף לבב"ח ורב יוסף לקמן גבי שלל של ביצים הוה סבר דמחמת סברת אפושי טומאה לא מפשינן ה"ל לענין גזירה כמו בדרבנן לכן קאמר בל"ק דלא כר' יעקב (ואבי' דחי ליה דמחמת אפושי טומאה ל"ג אפי' בדבר דגזרו בדרבנן) אבל כרבנן מצי אתיא דאע"ג דבאיסור נבלה דאורייתא גזרו אפי' בגמורות מ"מ הכא ל"ג משום אפושי טומאה כמו דל"ג בדרבנן ומה"ט מוקי נמי בל"ב דלא כרבנן אך ק"ק לפ"ז לא ה"ל להתוס' לחדש בוי"ל הב' דב"ה גזרי משום ביצת טרפה דלעולם י"ל דגזרי משום בשר ומ"מ לענין בב"ח דרבנן לא גזר ר' יעקב אלא במעורות דהוי גזרה קרובה וי"ל ואכמ"ל:

דף ז.

גמרא למנ"מ למיתבא ליה ביני ביני. עי' בר"ן ברפ"ב דקדושין (דף רכה) וברש"ל כאן ולע"ד י"ל דצריבן פרש"י מבושלות כ"צ וי"פ דלכן ראויין לגמען חיים אבל דשחוטה דלא צריבן א"ר לגמען חיים עד שיבשלם מעט ואז יהיו טובים כדפחיא ואין ביניהם אלא דמי עצים וקצת טירחא לבד:

שם והאר"י ב"ש אמר רבי בדק כו'. כצ"ל עי' לקמן (יד ב) וע"ז (נב ב):

דף ז:

גמרא שאור דכ"ר ל"ל לומר לך שיעורו ש"ז לא כשיעורו ש"ז. ואין להקשות מדוע לא נימא דאתי לגופיה לומר לך דאף בפחות מכזית ונאמר דשיעורו כשעורה כעצם המת או כעדשה דטומאת שרץ די"ל כיון דכתב רחמנא שאור לא ימצא כו' כי כל אוכל כו' משמע דשיעורו כמו שיעור אכילה דאשכחן באיזה מקום. ועי' בתוס' יומא (עט ב) ד"ה לומר ובמ"ש בסמוך:

שם אבל שאור שא"ר לאכילה לא. ק"ל לפמש"כ הש"א בתשו' ע"ה דשלא כדרך אכילתן חמיר טפי משא"ר לאכילה דביוה"כ ובב"ח וכה"כ חייבין אפי' שלא כד"א ובשא"ר פטורין ע"ש א"כ קשה כיון דעל שאור חייבין כרת כמש"כ התוס' בסד"ה דאר"ז וכ"מ בגמרא כאן ובכ"ד יהיה חייבין עליה במכש"כ בשלא ד"א ובפסחים (כד ב כה) לא הוציאוהו מהא דכייל ריו"ח דכ"א שבתורה אין לוקין עליהם אלא ד"א וכ"כ התוס' שם ד"ה מה לכה"כ שחמץ אינו אסור אלא כד"א. וכן בדף כח בד"ה ותנן וכ"מ מהפוסקים

וי"ל דשאני שאור מפני שראוי לחמע בו כמה עיסות אחרות עי' בפסחים (מה ב) וכ"כ הר"ן שם אבל מה נעשה להכ"מ ריש הל' חמץ דמסיק אף לדעת הראב"ד דחמץ א"ר לחמע אם לא נפסל מאכילת כלב אם אכל מאיזה מהם (ר"ל בין מחמץ בין משאור) חייב משמע דאפי' נפסל מאכילת אדם והרמב"ם בפי"ד מהל' מ"א הי"א כ' או שאכל כו' ובטל מאוכל אדם פטור ע"ש ויותר ק"ל שראיתי בתוספתא ריש מכלתין וז"ל מאימתי קרוי שאור משיפסל מלאכול לכלב והביאו הגמיי' שם. וזהו דלא כהכ"מ שכ' דאף שאור אם נפסל מאכילת כלב פטור:

שם לענין אכילה כ"ע ל"פ כו'. פי' דבאכילה לא כתיב לא אזהרה ולא עונש בשאור רק דילפינן מחמץ ודברי התוי"ט בזה מגומגמין:

שם חיישינן דלמא ממליך ולא שחיט. לפמש"כ התוס' לקמן (ט ב) ד"ה אריו"ח דודאי אליבא דב"ה פליגי וכריו"ח דמוחלפת השטה קשה דהך חששא דממליך ל"ל לב"ה לקמן (יא) ואי ל"ל מוחלפת תקשה לרב יוסף מב"ש שם דאית להו חששא דממליך אמנם נראה דאין מדמין בזה שהרי לקמן (י) משמע דגם ב"ש לא חיישי לאמלוכי אלא בבריכה ראשונה:

רש"י ד"ה דריו"ח לא שכיחא לילד בלילה שכיחא טפי כו'. וכ"כ הר"ן ולכאורה בלא"ה תיפוק ליה דספיקא לחומרא מטעם דיל"מ היא:

רד"ה שיעורו ש"ז כו' ולהכי נקיט כותבת דבהכי הוי יתובי דעתא כו'. וכן הסכימו התוס' ע"י אך אין זה אלא לרב זביד דשם דלמד מכאן שיעורא דכותבת דיוה"כ אבל לפי מה שדחה שם הש"ס ראייתו צריכין אנו לטעמא שכתב התוס' שם ד"ה לומר ואולי ס"ל ז"ל דכיון דמ"מ מסיק הש"ס התם כר"ז ממתניתין דברכות תו ל"צ למימר דכותבת דהכא בבינונית ונצטרך לדחוקי בטעמא כמ"ש התוס' שם אלא דהכא נמי בגסה וכדר"ז וממילא הטעם מורווח כמ"ש כאן ולפמש"כ התוי"ט כאן ע"ש לא צריכנא להדוחק דתוס' שם אפי' למאי דדחי דר"ז די"ל דהכוונה דב"ש פליגי אף ביוה"כ ומשערי גם שם בבינונית ותימה על התוי"ט שלא העיר מדברי התוס' דשם ועוד הא דמשמע מדבריו דוכגרעינתה הוא תוספת על הכותבת לא כן כתב שם בעצמו בשם התוס' והר"ן. ועוד דשביק לאיסתפוקי אי מיירי ב"ש בבינונית או בגסה ועוד דלא מייתי הא דר"ז ודדחי ליה כנ"ל:

רד"ה והא קא עביד כתישה וכותש תולדה דטוחן ומלאכה היא. ק"ל הא קי"ל דאין טחינה אלא בגדולי קרקע (שו"ע סי' שכ"א ס"ט) ועפר לא מיקרא ג"ק (שם תרכ"ט ס"א) וכ"מ בשבת (עג ב) האי מאן דכניף מילחא כו' ועמ"א סי' תס"ב סק"ד וכן ק"ל על לשון

הרמב"ם בפ"ח מהלכות שבת הלט"ו שכ' שף לשון של מתכת במלאכת טוחן בשלמא הא דקאמר בפסחים (מז ב) וכתישה ביו"ט מי שרי איכא למימר משום דהתם איירי אליבא דרבה והוא ס"ל בשבת שם דיש עימור באינו ג"ק עמ"א סי' ש"מ סקט"ו וכן לקמן (ח ב) הוא ג"כ אליביה (רק המהר"ם שם כ' שמהתוס' מוכח דשם הגי' רבא) אבל הכא ודאי קשה מאי פריך לר"י. ועי' תוס' שבת ע"ג ב' סד"ה מפרק:

דף ח:

גמרא ואזדא רבא לטעמיה כו'. נראה דמ"מ הכא אשמעינן רבותא טפי דצואה הוה ספק גמור אם יצטרך כדפרש"י אבל כוי אע"ג דספק הוא מ"מ ודאי הוא לו דחייב לכסות מספיקא והנ"ל דזהו פלוגתת כוי אם הוא כצואה או לאו דלקמן ור"ל אם הכניס עפר לכסות דם כוי אם מותר לכסות בו צואה ומאן דאוסר סובר דכוי חשיב כודאי מטעם שכתבתי ומאי דקאמר תסתיים כו' הוא משום דאמר דם צפור אסור לכסות בו צואה דמשמע דוקא צפור דכיסויו הוא מצוה ודאי אבל אם הכניס לכוי מותר לכסות צואה ולפרש"י קשה דילמא צואה חשיבא ספק נגד צפור וכודאי נגד כוי:

שם אמרי במערבא פליגי בה רב יוסף ב"ח כו'. כן הגיה הסה"ד:

רש"י ד"ה נהרבלאי רמי בר ברוכי. כ"ה הגי' לפני הגרי"פ בסנהדרין שם ע"ש:

דף ט.

רד"ה תנאי היא כלומר כו' וההוא תנא מוקי ב"ה כוותיה דלא התירו אלא ברה"י כו'. לכאורה תמוה דמנ"ל לר"ח לעשות ביניהם פלוגתא חדשה שלא נזכרה בדבריהם דכיון דלר"א ור"ש ע"כ אף ברה"ר שרו ב"ה מטעם דשובכו מוכיח עליו מה יכריחנו לומר דת"ק פליג עליה בהא ואולי מפני זה מפרש הרמב"ם תנאי היא כלומר האיסור דחדרי חדרים איננו איסור פשוט ומוסכם שהרי יש שחולקין עליו ולכן יש לנו לומר שאף האוסרו מתירו משום שמחת יו"ט וכן תפרש התנאי היא דל"ק וליכא פלוגתא בין ר"ח לרב והה"מ נדחק בישוב הרמב"ם בפ"ה מהל' יו"ט ה"ד:

בא"ד י"מ כו' ולאו מילתא היא כו'. לכאורה י"ל דה"פ דרב סובר כר"א ור"ש ואינהו ע"כ סברי דל"נ ב"ש וב"ה בד"ז וכמ"ש התוס' לקמן ע"ב אליבא דר"ד. ולפמש"כ ביבמות (פ) דרב ל"פ על מתניתין דסתמה רבי ע"ש א"ש דברי רש"י:

דף ט:

רד"ה וממאי דמוחלפת דאיכא דקר נעוץ דליכא צד איסור. לכאורה יש עדיין איסור גומא:

רד"ה אבל היכא דליכא דקר נעוץ דאיכא צד רמז חפירה ל"ש כו'. משמע דדקר נעוץ אינו מטעם הכנה כמו שהביאו התוס' בשמו ועי' לעיל (ח) בתד"ה וא"צ:

תד"ה מאי ותימא ר"ד כו' וי"ל דר"ד יאמר דל"נ ב"ש כו'. לכאורה י"ל דס"ל דפלוגתייהו בהטיה:

בא"ד והרר"א מבורג' פי' דהתם מיירי בשבת כו'. כה"ג חלקו לקמן ר"פ המביא:

תד"ה אמר דלפי פירושו נמי כו'. כצ"ל:

דף י.

רש"י ד"ה בבריכה ראשונה דרך כו' של כל שנה כו'. משמע דדרך להניח מחדש בריכה ראשונה של שנה זו אף דיש להם ראשונות משנים עברו דכיון דכבר נתגדלו תו אינן מצטוותות עליהן וכן הרשב"ם בב"ב (פ) בד"ה מפריח כ' ראשונה של שנה זו:

רד"ה בריכה ומפסיקין בתקופת טבת כו'. והרשב"ם שם כ' שמפסיקין בחדש אדר לבד:

רד"ה ולו פתחים כולן פתוחים כו'. ובדבור הסמוך ואע"פ שאינן תחת הגג המאהיל עה"מ אולי דעתו כהיש מחמירין שבשו"ע יו"ד סי' שע"א ס"ד ברמ"א ע"ש. אבל חס לי לייחס דעה זו למאור עינינו ז"ל שהיא נדחה ממשנה מפורשת ע"ש בהגר"א סק"ט ובא"ר פי"א דאהלות סוף מ"א לכן י"ל שכוונתו באמרו פתוחים היינו שאינם סגורים על המסגר אבל אינם פתוחים ממש וא"ש לפ"ז מה שאמר נפתח אחד מהן:

רד"ה כולם טמאים שגזרו חכמים כו'. ולקמן (לח) מוכח להדיא דהוה דאורייתא הל"מ כדפי' בעצמו שם וכ"כ בעירובין (סח). ועתוי"ט פ"ז דאהלות מ"ג:

רד"ה אף משימות המת ולמאי דס"ד כו' דבנפתח א' מהם נמי הוי פליגי כו'. ועי' בתוס' מה שתמהו בזה ולעד"נ יען כי בדיני ברירה נמצאו כמה חילוקים דקים כאשר האריכו בתוס' בכ"מ וכן שאר המפרשים י"ל דה"נ ל"א ברירה אלא כשחשב גדול הבית אז אמרי' דגם מעיקרא הי' דעתו בכך משא"כ כשנפתח מאליו או אחרים הוציאוהו שלא מדעתו די"ל דלעולם דעתו היה להוציאו בא' משאר פתחים ועדיין צע"ג בזה כי דין ברירה עמוק מאד ומפוזר בש"ס בכמה שיטות ומה שהקשה הרמ"ש לשיטת רש"י למאי דס"ד ל"ל למיתני כלל נפתח א' לפמש"כ בעירובין שם בשם התוספתא דבנפתח אינו מציל אלא פתח ולא חלון וכ"מ להדיא מלשון המשנה ומחשבה מועלת אפי' בחלון לק"מ:

דף י:

[**רש"י ד"ה בשלמא. דהוו שני גוזלות.** אולי צ"ל שלשה] :
שם (בסופו) הכי קאמרי. כצ"ל:

דף יא.

[**רש"י ד"ה א"ד אמר אביי שני אביי גופיה הכי ל"נ כו'**. כצ"ל] :

דף יא:

גמרא אר"י א"ש מולח אדם כמה חתיכות בשר בב"א כו'. עי' בראש ולכאורה יל"פ דר"ל דכל החתיכות עדיין מחוברות וקמ"ל דמולח אותה כמו שהיא ואע"ג דאפשר למיפלגה עי' לקמן (כא) והטעם דמיקל כאן הוא כמ"ש הרא"ש משום דאין עבוד באוכלין אי משום פסידא שלא יסריח הבשר כמ"ש הג"א. ועי' לקמן (יז ב) ברש"י ד"ה ואם הערים ובתוס' שם ולשון הירושלמי מולח הוא אדם דבר מרובה אע"פ שא"י לוכל ממנו אלא דבר ממועט:
רש"י ד"ה ורחבא (בסופו) דלא נספקיה בדרב יהודה אחרינא. כצ"ל. [ועתה נראה לי דר"ל דודאי לא יסתפק השומע שכוונתו על רבי יהודה אחר לפי שלא היה בזמנו ובמקומו זולת רב יהודה רבו:
שם ד"ה דערב יו"ט לא דהא יכול לשוטחו מבעו"י. כצ"ל] :

דף יב.

תד"ה ה"ג ורש"י קי"ל דב"ה ס"ל כו' הותרה לגמרי כו'. נראה דחיליה דרש"י מהא דא"ל לריו"ח לקמן במבשל גיד דאמרינן לב"ה מתוך אף דהוא אסור וא"כ אין בו צורך כלל והתוס' לשיטתייהו נדחקו שם:

דף יב:

רש"י במשנה ד"ה מתנות הרמתן הותרה לו שהרי כו' ואע"פ שאין טובלין כו' מיהו כו' הלכך כו'. לכאורה אדרבה לפי שאין טובלין ומותר לאכול הבשר קודם הפרשתן לכן מותר להרימם דאין זה שום תיקון וכמו דפריך לעיל (ט) גבי חלה לימא פליגא דשמואל כו' ע"ש ובפירושו ולזאת אפי' נשחטה מעיו"ט שרי להפרישם ביו"ט וכדאיתא בגמרא ולכן מה שמסיים משום גזירה דאין מגביהין אותם תמוה אח"ז ראיתי בהגהות הב"ח

שמגיה דא"מ תרומה ולפמש"כ מדויק שפיר מה דסיימו ב"ה תאמרו במתנות שזכאי בהרמתן דשבקי לחלה ברת זוגי' משום דמילתא פסיקא קאמרי דמתנות לעולם מרימין משא"כ חלה דאם נגמרה הלישה מעיו"ט לכ"ע אין מרימין אפי' לרבה לעיל (ט) כמו שהביאו התוס' שם בשם הירושלמי וכן ב"ש נקטי בסוף דבריהם מתנות לרבותא וכן בברייתא לקמן ורש"י שכ' שם בד"ה על המתנות וה"ה לחלה כו' לשיטתו לעיל (ט) דלא שמיע ליה הא דירושלמי:

תד"ה אין וקאמר עליה כו' לא יטלם כיני מתניתין כו'. כצ"ל:

בא"ד ה"ק דהוא דבשבת כו' והיא ילפינן מהוא. כצ"ל. ולקמן צ"ל ואותה דירושלמי (ר"ל מתניתין דדמאי שהיא שם בירושלמי) קרי הוא:

בא"ד מה שמתיריין ב"ה היינו דוקא כשרגילין כו'. ר"ל דמשמע הכא דאף בתרומה דמודו ב"ה לא אסרי אלא הולכה אבל בביתו שרי אינו אלא כשרגילין כו' וכ"ז לסתמא דמתניתין דאתיא כר' יהודה וכאחרים אבל לר' יוסי דפסקינן כוותיה ודאי מותר אפי' בהולכה כמו שאמר בהדיא מוליכין ודלא כמהרש"א ומיושב ג"כ תמיהת הרש"ל על הרא"ש וכ"נ שהבין המהר"ם ודקדוקו בתוס' דנקטי ב"ה אינו כדאי לדחות הפי' הפשוט שבדבריהם:

דף יג.

גמרא תנ"ה בן לוי כו' שכשם שת"ג כו' כך ת"מ כו'. משמע דיליף לה מהיקשא ורבא אמר משום קנסא:

רש"י ד"ה ופרכינן לרבא כו'. כצ"ל:

רד"ה איכא דאמרי אבל בקטניות סתם הכנסתם למרוח. ק"ק א"כ מאי פריך מחבילי תלתן הלא פרש"י לעיל בד"ה לאשמעינן דאין דרכן להעשות כרי ושיפלגו הלשונות במציאות כזה הוא דוחק:

רד"ה קנסא שהמשנה סדר המעשרות כו'. ורמב"ם פי' דהפסיד לכהן התרומה שבו משמע דמשום לא תאחר ליכא הואיל דלא מטא עדיין זמן חיובייהו:

תד"ה א"ד ותירץ דה"ק כו'. אכתי ק"ק דלל"ק קטניות עדיפא דבדידהו מודה ריב"י במפרש ולל"ב שבלים עדיפי דמחייב בהו רבי בסתמא ובקטניות לא:

דף יג:

גמרא מתקיף לה רב ששת בריה דרב אידי. עמש"כ בפסחים (מט):

רש"י ד"ה מחשב הא מדידה בעי בשלמא כו' ובת"ג כו' הילכך באומד סגי כו'. משמע דכש"כ מדידה דעדיף טפי ותימה דהתנן פ"א דתרומות מ"ז אין תורמין לא במדה כו' ע"ש:

תד"ה כשם דה"ק בירושלמי כה"ת כו' חוץ מת"מ כו' אבל בת"מ מדאורייתא לא בעינן מוקף. וכ' מהר"ם שיש שום לימוד דת"מ ל"ב מוקף ונעלם ממנו תשלום הירושלמי הביאו הר"ש ברפ"ב דתרומות דיליף מדכתיב גבה מכל מעשרותיכם (אולי צ"ל מכל מתנותיכם כמו שהגיה הגרי"פ בסוגיין ועמש"כ במ"ר נשא פ"ו אות ח' במ"ק בהערה) תרימו אפי' אחד ביהודה וא' בגליל ע"ש:

ובעיקר דברי הירושלמי שאמר כה"ת למדה ומלמדה כו'. ק"ל דאשכחן עוד בבכורות (נו ב) יהיה לך ולא של שותפות וזה כתיב בבכור ודרשינן ליה למעשר באא"ע דבכור איתא בשותפות ע"ש וכה"ג בסנהדרין (נד סע"א) ע"ש ובפרש"י:

תד"ה ומה ראית ותימה כו' ואומר הרר"י כו'. עמש"כ בס"ד בעירובין ודע ששם כתבו זה בשם הריב"א:

דף יד.

גמרא אלא אימא לכל דבר. רש"י נדחק מנ"ל דלא בעו שינוי ואולי יל"פ לכל דבר היינו דמלח שוה לתבלין לכ"ד דאילו לא היה כוונתם רק למשרי לקדרה הל"ל ובה"א אף לקדרה:

שם אמר אביי כי תניא נמי מתניתא כו'. עי' רש"א ואישתמיטתיה מש"כ התוס' בכ"מ דהיכא דלא נזכר אמורא מקודם אין דרך לומר אלא ומהם בשבת (צח) ד"ה אטבעי וכ"כ הרשב"ם בב"ב (מד ב) ד"ה ל"צ:

דף יד:

במשנה ובה"א בורר כדרכו כו'. בתור"ע הקשה איך הותר לברור הפסולת כו' הא הוי מוקצה כו'. ותימה שנעלם מכ"ת התוס' בשבת (קמב ב) דכיון דאוכל מרובה עה"פ כדמוקי לה רשב"ג בטלה ברוב ליטלה מן האוכל ולזורקה ועי' לעיל (ג ב) תד"ה אבל:

תד"ה הבורר וי"ל דהתם ה"פ נוטל האוכל לעצמו כו'. כצ"ל:

רש"י במשנה ד"ה אבל. שאין טוחנין ביו"ט. עתוי"ט שכ' דשחיקת מלח ודאי היא תולדה דטוחן ככל שחיקת תבלין כו' עמש"כ לעיל (ז ב) ותראה ששגה בזה ועי' בפ"א דמע"ש מ"ג בתוי"ט ובתור"ע אות ד':

גמרא משום שנאמר לא יעלה עליך. עי' הגרי"פ וכן ברי"ף ורא"ש ל"ג ליה אבל הר"ן גריס ליה ופירשו וכן הגר"א ז"ל בפ"ט דכלאים מ"ב:
תד"ה מפני וי"ל דשאני פרוכת הואיל דמיכף כו'. כדאי' בסוכה (ז ב):
בא"ד ומיירי במשקה דזב וזבה כו'. ע"כ ר"ל במשקה שאינה ממעיינותיהם דהם אה"ט אבל קשה דמאי איריא דזו"ז כולהו משקין מטמאין כלי מדרבנן ואולי משום דמשקי בי מדבחייא דכן בפסחים (יז) ללוי. ועי' עוד שם (יט ב) ואכמ"ל:

דף טו.

גמרא סנדל המסומר אסור לנעלו כו'. התוי"ט תמה מדוע לא הביא הש"ס סיוע לאביי מהברייתא דשבת ע"ש ונעלם מכ"ת דברי הרמב"ן בסתה"א שהבאתי בברכות (כו) ע"ש:
שם ביצת הגיר. נמצא במקרא ישעיה (כז ט):
שם ה"ק כל שנאותין בו בחול כו'. נ"ל דמוכח פי' זה מדאר"י מפני שצריך אומן משמע דאם היה הדיוט יוכל להשחירן מותר והלא ביו"ט אסור משום צובע אלא ע"כ משום דראוי היה לחול ע"י הדיוט וכיון שלא נצרך אומן לא מיקרי מחוסר מלאכה:
שם אמר אביי תפילין הואיל ואתא לידן כו'. כה"ג אמר בשבת (פא ב) וש"נ:
שם ל"ק הא דמינטרא מחמת גנבי כו'. עי' גי' מהר"ם ולגירסתו קשה דבלא מינטרא מחמת כלבי לחוד סגי. ועמש"כ בעירובין (צז) וגי' שלפנינו יל"פ דהוי כמו אלא ל"ק כו' וקאי על קושיית ר"ה בריה דר"א מהברייתא על אביי הא ר"ל הברייתא דמנטרא כו' והא דל"ק אלא עי' מהרש"א לעיל (יד) ובמש"כ שם בס"ד:
רש"י ד"ה מניח ידו דרך מלבוש דהיא העברה כלא"י. ובעירובין (צה ב) פירש דרך מלבוש דהוי תכשיט ולא משאוי ושם הוא מוכרח דלר"ג לא שרי טפי מב' זוגות משום דלאו תכשיט הם ע"ש ואי מטעם דהוי כלא"י אפילו טובא נמי:
תד"ה אלא. אבל נמטא אינו אלא מדרבנן כו'. כ"נ דצ"ל:
תד"ה ה"ק. מ"מ ליכא איסורא להניחן. עתוי"ט ותור"ע ומה שהקשה הב' על הא' דגזירה שמא תיפסק כו' ל"ש ביו"ט דהוצאה לא אסירא ביה נ"ל דלק"מ דהא לקמן (ר"ד יח) דא"ר טעמא דאין מטבילין כלים שמא יעבירנו ד"א ברה"ר וגזירה יו"ט אטו שבת. והר"ש שם פסק כוותי' וע"ש בתד"ה גזירה ובשבת (קכד) והא בקעת דביו"ט דבר שמלאכתו להתיר כו' כיון דבשבת כו' גזירה יו"ט אטו שבת:

דף טו:

במשנה ואם הותיר הותיר לשבת. עי' לקמן (יז) דגם לכתחלה שרי להוסיף אף שא"צ אלא לחתיכה אחת ואפי' מיו"ט לחבירו דהב' ספק חול וברש"י שם ע"ב ד"ה שלא יערים כ' דאפילו לחול שרי ואולי יכוין כאן דאפי' הותיר כולו אח"כ שלא טעם ממנו מאומה אין בכך כלום הואיל דבתחלת בישולו כיון בלא הערמה לאכול מקצתו ועט"ז סי' תקכ"ז סק"כ או יל"פ האי ואם כמו ואפילו כמש"כ בברכות (לד) בס"ד ובהשמטות בסוף שבת (ועי' תל"ע חלק ה' מאמר ג' פ"ג בשמוש הה' דמלת אם) וכפל דהותיר הותיר מורה דאפי' טובא (ע"ש מאמר א' רפ"ד) ועי' ב"מ (לא) וכן יל"פ הלשון דואם נתרפא נתרפא דפי"ד דשבת מ"ד ודסוף פכ"ב ור"ל ואף דנתרפא יפה יפה:

שם ושוין כו' שהן ב"ת. לכאורה הלשון תמוה דהכי פליגו במה נקרא ב"ת ואולי אתא לאפוקי מרשב"א לקמן (יז ב) דאמר דפליגי בזה אם הם ב"ת ובפשוט י"ל דה"ק ושוין בדג כו' דמערבין בי' ואמר הטעם מפני שהן ב"ת:

גמרא א"ר כדי שיברור מנה יפה לשבת כו'. עי' בר"ן שכ' ול"ת כו' הא דתנן נאכל עירובו כו' לא יבשל כו' דמוטב שלא יתעדן שבת א' כו' מזה נראה ראיה לשיטת תר"י ריש ברכות דלרבנן דאמרי שם עד חצות משום סייג היכא דעבר ול"ק עד חצות שוב א"ר לקרות ע"ש ודלא כהש"א תשו' ד' שהקשה עליו מסברא ע"ש:

רש"י במשנה ד"ה אכלו קודם שבשל כ"צ שבת. לולא דמסתפינא הייתי אומר דלטעמא דרבא כדי שיברור כו' אם נאכל העירוב אחר שסעד סעודת יו"ט מותר לבשל בתחילה לשבת דתו לא שייך שמא יכלה הכל ליו"ט ונ"מ לדינא דבמרדכי כ' שסמך ר"ש על הא דרבא פ"א דשכח ול"ע והניח ע"ת ביו"ט כו' הביאו הב"י ססי' תקכ"ז ע"ש:

רד"ה ופירותיה. ול"נ שהוא מין עשב כו'. בר"ה (כג) חשיב קתרוס במיני ארזים ומפרשו רב אדרא וע"ש בפרש"י וכן בחלק (קח ב) עצי גופר א"ר אדרא לגי' הערוך (וכן כאן אמר לשון נטיעה דעל הרוב הונח על אילנות) אולי יאמר דתרי אדרא נינהו כדמשני הגמרא כה"ג בכ"מ וכמ"ש התוס' בע"ז (יד) לענין תורניתא ע"ש:

דף טז.

גמרא תנ"ה בש"א מחד שביך לשבתיך כו'. חדוש הוא לומר תנ"ה לברייתא [וכה"ג השיגו התוס' על פרש"י בבכורות (נא) בד"ה והראיון] וכזה בסוכה (כו סע"א) ועמש"כ שם וכיוצא בזה תמהתי במנחות (מא ב) ע"ש ואולי השני' היא מדר"ח ור"א עי' חולין (קמא):

תד"ה איזהו פרש"י כו'. וקשה לפ"ז דהל"ל שהלבנה מתכסה רש"י נראה שיישב זה במש"כ בד"ה בכסה אבחדש קאי כו' וכן באיזו לשונות לועזיות נקראת הלבנה בשם שנקרא בו חדש:

דף טז:

גמרא תנן אכלו כו' לא דאית ביה כזית. ונראה דאשמעינן דל"ת כיון דקרא שם עירוב על כל הככר צריך שיהא כולו קיים אבל א"ל דקמ"ל אע"ג שהוא פרוס ולכתחלה א"מ בו מידי דהוה אע"ח דקי"ל כר' יהושע בעירובין (פ ב) במשנה דהטעם דהתם משום איבה לא שייך הכא דמערב לעצמו ואי דמזכה לאחרים גם בזה ל"ש איבה כמ"ש הרא"ש שם:

דף יז.

גמרא רא"א בהודאה. וכ"ה אומר בהבדלה בפ"ה דברכות במשנה וטעם תר"י דשם לא שייך כאן כ"כ:

שם מניח אדם עירובי תחומין מיו"ט לחברו ומתנה. נל"פ דמיירי אפילו חלו באמצע השבוע והוא נצרך ללכת ביו"ט שני יותר מאלפים מניח עירוב ביו"ט א' ומתנה אם היום חול יהא עירוב לצורך מחר ואם היום קדש א"כ למחר חול וא"צ לעירוב כלל וכ"נ שהבינו התוס' בעירובין (לח) ד"ה ור"א ורש"י ותוס' כאן לא פי' כן:

רש"י ד"ה מיו"ט לחבירו ובאותה הפת עצמה. לקח זה מהא דאיתא בעירובין (לט) ע"ש אבל התם הטעם משום הכנה דל"ש כאן כמ"ש התוס' ועוד ביום הא' מא"ל. שוב ראיתי להטור סי' שצ"ג שכ' לענין ע"ח ג"כ באותו הפת וע"ש בב"י ובאחרונים ולא העירו מפרש"י:

תד"ה אין הלכה וא"ת כו' וי"ל כו'. ול"נ דאי הוה אמר הל' כת"ק ה"א דהכוונה אינה רק לאפוקי מר"א דאמר בהודאה ונ"מ לחל בחול אבל מה יענו הם ואני להא דאיתא בנדרים (עו ב) כה"ג וכן לקמן (כד) א"ה כר"ג (ועמש"כ שם בס"ד). ועוד איכא ד"ט כה"ג. ועי' בתוס' שציין הגרי"פ:

תד"ה אי אמרת. לכן נ"ל כגי' דה"ג. הוא ר"ת דהלכות גדולות וכן הביא הר"ן בשמו:

דף יז:

גמרא אכלו עד שלא אפה עד שלא בישל עד שלא הטמין כו'. כצ"ל וכ"ה ברא"ש:

שם אסורא דשבת שאני. יל"פ דדיחוי זה מספיק גם על המעשר והמטביל דלעיל דאיסורא דשבת חמירי אפילו שבותין דידי' כדלקמן (ר"ד כא) שאני שבות שבת משבות

יו"ט ועמש"כ לקמן רפ"ה ובעירובין (פו ב ושם) אמרינן דחמיר אפי' נגד עשה דאורייתא ורש"י לא פי' כן וכן הר"ש בתרומות שם. אח"ז מצאתי להב"י ססי' תק"ג שהביא בשם תשובת הרשב"א כדברי:

שם א"ר הלכתא כתנא דידן כו'. ובירושלמי אמר והלכה כדברי התלמיד פי' הק"ע דרבי (ר"ל שסתם המשנה) תלמידו דרשב"א הוה ואישתמיטתיה גמרא דכתובות (נא) דקרי ליה חבירו ולפמש"כ התוס' במנחות (ס"ד לא) דתרי רשב"א הוו א' חבירו דר"מ וא' תלמידו הוה א"ש ועי' ב"מ (ד ב) בתד"ה אין הב' בסופו ובמה שציינתי שם:

תד"ה אמר והא דקאמר אביי ל"ש אלא תבשיל א' כו'. הוא לעיל (טז) ושם ליתא לתיבת א':

רש"י במשנה ד"ה ובה"א והא דנקט שבת רבותא כו'. והתוי"ט בשם יש"ש כ' דדוקא קתני להטהר בכניסת הרגל ול"נ דאם יטבול ביו"ט יהי' טבו"י עד שיעריב השמש ויהי' כל יום א' בטומאה:

רד"ה ושוין ומבטלי אגבייהו כו'. כצ"ל:

דף יח.

גמרא ביו"ט מא"ל. ממתניתין לא מוכח דאסור ביו"ט דהא דאמרי מלפני השבת דמשמע דביו"ט לא. י"ל כמש"כ שם אלא שסמך על הברייתות דלקמן וכה"ג לקמן דפריך יוה"כ מא"ל ע"כ סמיך על הברייתא דכל חייבי טבילות דמייתי שם בתר הכי וכפרש"י:

רש"י ד"ה בולד הטומאה (בסופו) הערי"ב שמשו אוכל בתרומה. כצ"ל:

רד"ה זריזין. א"נ כו' והויא מילתא דל"ש. ומ"מ באה"ט כיון דשכיחא בישראל גזרו אף בכהנים משום לא פלוג משא"כ בולד דאינו אצל ישראל:

תד"ה גזרה ולא כו' דיו"ט ושבת אחת היא. ק"ק מלקמן ע"ב בפלוגתת רבי ורבנן דמחלקי שם בין יו"ט לשבת וי"ל דהתם הוא בדין פרטי והכא באיסור טבילה בכלל וצ"ל לדבריהם דכל הני דפריך מהם אביי הויין ג"כ כמו אחת:

תד"ה כלי ובאה"ט מ"מ כו'. כצ"ל בל"ו:

דף יח:

גמרא הדר ביה רבא מההיא. כתובות (יא ב) ב"ב (כד) [מנחות (ז ב)] :

שם מני מתניתין לא רבי כו'. לפי מאי דס"ד דברייתא כולה מיירי בחד יומא קשה מ"ק רבי אין מטבילין אה"כ עג"מ כיון דמים גופייהו אפי' בכלי אבן אין משיקין וי"ל דמ"ל במים שנטמאו ביו"ט דלא גרע מכלי שנטמא ביו"ט והא דחכ"א ומשיקין אה"מ בכלי

אבן אע"ג דקאמרי דמטבילין כלי ע"ג מימיו וא"כ כ"ע נמי י"ל דמ"מ לכתחלה אסור לגרום טומאה כמש"כ התוס':

תד"ה הדר ההיא שנויא דהתם כאן קודם טיבול כו'. כצ"ל:

בא"ד כיון דמתרץ ליה עלה דמתניתין כו' ואהא נמי מייתא כו'. כצ"ל. ולכאורה אינו מובן דהא שנויא דהתם ג"כ אמתניתין ואולי ר"ל דהכא מתניתין גופה מינה ובה טעמא בעיא ותירוצי קמאי ע"כ לא ישרו בעיניו אבל התם רומיא מברייתא הוא ולכן אפי' תימא דלא ישר בעיניו תירוצא דאביי איכא למימר דפליגי אהדדי עמש"כ שם בס"ד:

תד"ה כל. דדוקא הם שהיו עוסקין כו'. כצ"ל:

דף יט.

גמרא אמר רבה (כ"נ דצ"ל) אשכחתינהו כו'. סוכה י"ז וש"נ:

רש"י (ברה"ע) ובספרים שלנו כו' וגורסין כו' ומתניתין כו'. לכאורה יצטרכו ג"כ לגרוס וכולה מתניתא בשבת לאב"א רבי וכולה מתניתא ביו"ט להואב"א רבנן:

רד"ה תד"ה עושה. וההיא טבילה שניה הבא להחמיר כו' מטביל ביו"ט. וכן בד"ה הרשות מסיים מטביל ביו"ט. ולכאורה כיון דאפי' נטמא בולד שצריך טבילה מדרבנן מותר לטבול ביו"ט כש"כ הא. (ועתוי"ט) יותר ה"ל לפרש דזה איירי בשבת. עי' לעיל תד"ה ושוין. ועי' פי' הרע"ב וכ"ע התוי"ט וכ"ת דק"ל דא"כ היינו רישא דהא לדידי' נמי הוה זו ואצל"ז ולק"מ דהיינו הך פריך הש"ס בד"ע אבל זו ואצל"ז משני הש"ס בכ"מ:

דף יט:

גמרא וקסבר א"מ קדשים לבה"פ. ק"ל מדוע ל"פ ר"ש ע"ז לפי מאי דמסקינן בזבחים (עו) דס"ל מ"ק לבה"פ אף לכתחילה:

רש"י ד"ה לבה"פ ומתוך כך חמץ שבה בא לידי נותר. הא דלא פי' דיהא צריך לשרפנו בשעה ו' טרם שיבא לידי נותר הוא משום דקי"ל אבל אתה רואה של גבוה ומ"מ לריה"ג דאמר קק"ל ממון בעלים הוא ואפי' לאחר שחיטה חלק בעלים ממונו הוא כמש"כ התוס' בב"ק (יב ב). י"ל דעובר עליהם גם בב"י ובבי"מ. ועוד יש לעיין לרבנן דפליגי עלי' דריה"ג דלכאורה ודאי אינו עובר בב"י דשל גבוה הוא א"כ לראב"י בפסחים (כט) קודם חזרה דיליף שאור דאכילה משאור דראיה יהא מותר לאכול מחמץ דתודה בפסח ויל"פ דעלייהו כוון שם באמרו אבל אתה אוכל של גבוה והתוס' נתקשו שם בזה:

דף כ.

גמרא אלא אתיא מבינייא. רש"ל מחק מלת אלא ויש לקיימו ע"פ מש"כ התוס' בשבת (נז סע"א) ע"ש:
שם ת"ר מעשה בהלל הזקן כו'. בציון הגרי"פ צ"ל תוספתא דחגיגה פ"ב:
רש"י ד"ה ב"ש היא הלכך לא דחי סמיכה דידהו יו"ט. עי' גה"ש וכבר קדמו בזה השעה"מ בפ"ג מהל' מעה"ק וע"ש גם ישוב נכון והגה"ש הביא דבריו דשם בפסחים (פט) בעירובין (נ) ופה שכחו:
תד"ה נזיר. וכן בנזיר. נ"ל דמ"מ עולת הנזיר אינו רשאי להביא ממעות מע"ש כדמייתי התוס' ריש מנחות מן הספרי דממעט עולות משום דכתיב ואכלת:
תד"ה למד ותימה דאמר התם וכו'. הוא במנחות (צב):

דף כ:

גמרא ואמר כל מי שרוצה לסמוך כו'. בתוספתא שם הגי' כל מי שצריך להביא עולות ושלמים יבא ויטול כו' והיא יותר נאותה לפי הענין. ועי' חגיגה (ז ב) תד"ה מביאין:
רש"י ד"ה שמא ישהה ושמא כו' ונמצא מאחר נדרו. לכאורה יל"פ כשישהה יוכל לבוא לתקלה דגיזה ועבודה כדאמרי' בעלמא ויהי' דומה לשמא ישהה דלעיל (יח) דפי' שם משום תקלה. אכן באמר ולא הפריש לא שייכא תקלה זו:
רד"ה הדם יזרק. עי' רש"א שכתב דבק"צ עלו נמי לשם חובה. ותימה דלפ"ז אמאי אם היתה שבת לא יזרק וגם אם זרק לא יקטיר אימוריו עד הערב כיון דעלו לשם חובה אבל הוא נמשך אחר הרע"ב בריש זבחים שכ' כן מפירוש הרמב"ם. אמנם בחבורו פט"ו מהל' פהמ"ק חזר בו ועמש"כ שם (ד) בס"ד:

דף כא:

גמרא א"ל חזי להיסק גדול. עי' לקמן (לג):
תד"ה לכם והכי איתא בספרים כו'. כצ"ל. וכן העתיק המהרש"א לעיל ולא כהגרי"פ:
רש"י במשנה לא יחם ולא להבעיר כו'. לכאורה מדוע לא פי' משום בישול ונ"ל דבא ליישב קושיית התור"ע לרבה לעיל (יב) דמשמע דס"ל דגם לב"ה לא אמרי' מתוך א"כ מ"ט קשרו הכא לכן שכל לפרש דכאן לא איירי אלא באיסור הבערה ודומיא דמדורה (ודיקא נמי דקתני לא יחם דמשמע רק להפיג צינתן וכדרך שמפשירין קצת לרחיצת רגלים ולשתיה. ועי' בפ' כירה מ ב) ובהבערה איכא נמי מיעוטא ביום השבת בר"פ ויקהל

ודרשינן ליה למעוטי יו"ט כדאמר שם לענין הוצאה וכמ"ש הה"מ בפ"א מהל' יו"ט ה"ד ובירושלמי בפ' משילין סוף הל"ב דריש כן להדיא ומסיק שם ע"ז תנינן תמן ב"ש אוסרין וב"ה מתירין (הביאו הרא"ש לקמן סי' כ"ב והה"מ שם) ויל"פ דר"ל הא פלוגתא דלא יחם כו' דמשנתינו או דמדורה דברייתא ודלא כהה"מ שם (והאחרונים שנמשכו אחריו) דקאי על פלוגתתם בהוצאת קטן כו' עוד י"ל דב"ה סברי הבערה ללאו יצאת עי' פסחים (ה ב) תד"ה לחלק ולקמן (כג) ד"ה ע"ג חרס ור"נ יאמר דל"נ ב"ש וב"ה בד"ז:

דף כב.

תד"ה והמסתפק אינו ר"ל מפני שממהר כיבוי כו' אלא ה"ט כו'. עי' ברא"ש שסותר דבריהם מהא דשפופרת ע"פ הנר דפ' ב"מ ועמש"כ שם בישוב דבריהם:
בסה"ד דאמר לקמן במתניתין כו'. הוא בדף לב:

דף כב:

רש"י ד"ה פת מרובה וד"ה וב"ה מתירין. צ"ל ד"א:
ד"ה מפני שמכבה כדפי' ואינו שוה כו'. כצ"ל:

דף כג.

גמרא שלחו ליה אלמלא כו' גזרנו כו'. כצ"ל וכ"ה בפסחים ולפי הגי' גוזרני צ"ל ברישא שלח ליה שמעון בן שטח כדאיתא בברכות ודע דבתוספתא מסיימא מפני שקורין אותן פסחים ועתה יש לי סעד למש"כ ברפ"ז דפסחים דר"ג היה קורא לגדי מקולס שלו פסח:
תד"ה ע"ג חרס וכ"מ בירושלמי כו' ר' יוסי אסר כו' והטעם כו'. לפנינו בירושלמי משילין ליתא פלוגתת ר"י ורבנן רק חזקי' אסר מתניתא פליגא כו' וכן העתיקוהו הרא"ש וה"מ שם וגם טעם המתיר משמע מדיוקא דביום השבת כמש"כ לעיל ולגירסתם ופירושם צ"ל דר' יוסי דירושלמי איננו סתם ר' יוסי התנא דהא איהו ס"ל דללאו יצאת (שבת ע) ונראה שהוא ר' יוסי אמורא שנזכר כ"פ בירושלמי סתם עמש"כ בריש ערלה בס"ד ומש"כ דאם ללאו יצאת מותרת ביו"ט הוא כפי' ריב"א שהביאו בפסחים (ה רע"ב
בא"ד ואפי' למאן דשרי הבערה כו' אבל כיבוי כו'. עמש"כ בשבת (עג) בס"ד:
במשנה פרתו יוצאה כו'. עתוי"ט סד"ה ביו"ט שכ' בשם הב"י דשביתת בהמתו הויא בלאו ועמש"כ בע"ז (טו) בס"ד:

דף כג:

רש"י ד"ה אבל צדין המכונסים מאתמול. ולשון הרע"ב המוכנים:
תד"ה אין צדין ולא נהירא כדפרישית בר"מ. כצ"ל:

דף כד.

רש"י ד"ה הרדסיאות ע"ש מקומם וי"א כו'. עי' בחולין (קלט ב) דלפי' הא' גרסינן הדרסיאות ועמש"כ בשבת (קנה ב):
תד"ה ותניא דאמר התם רשב"ג מחוסר צידה הצד לתוכו פטור. כצ"ל:
גמרא אר"י א"ש א"ה כר"ג. לכאורה קשה פשיטא יחיד ורבים הלכה כרבים וכדפריך כה"ג בבכורות (לז) ובש"מ ואולי משום דהורה הלכה למעשה באמרו מותרין הן ר"ל לכל מי שירצה הוי כמעשה רב קמ"ל ועמש"כ בב"ק (ל ב):

דף כד:

רש"י ד"ה ופירי דכבישי כשלקטום טמנום כו'. כצ"ל:
תד"ה ולערב ואומר הרר"ש כו' דהוי ספק אם באו מחוץ לתחום וספק דדבריהם להקל ור"י אוסר כו'. כצ"ל:

דף כה.

גמרא וצפרין שקננו בטפיחין בבירות. כן גריס רש"י לעיל (כד) ע"ש:
שם והמקושרין והמנוענעים כו'. לכאורה אתי כב"ש לעיל (י) במשנה אבל עי' בתוספתא פ"א (בציון הגרי"פ ט"ס פ"ג) דקודם מאמר רשב"א זה נשנה רש"א בש"א לא יטול כו' עד שיקשר בה"א עד שינענע ודע שבגי' התוספתא שם איתא וחיה שקננה בפרדס צריכה זימון כו' וע"כ ט"ס הוא:
רש"י ד"ה מדברי רבינו ור"ן דקרי ליה כו'. כצ"ל:

דף כה:

גמרא ג' עזין הן כו'. נל"פ שמעיזין פניהם נגד מי שגדול מהם בכח ובמעלה ועח"א וצלף ג"כ פריו אינו חשוב כ"כ מדחשיב בהקלין שבדמאי הנצפה והוא צלף כדפי' הרע"ב וכדמוכח בברכות (לו) וטעמא דכולהו שם משום דלא חשיבי:
רש"י ד"ה חצובא ובו תיחם כו'. הוא בב"ב (נו):

תד"ה וצלף ופי' (**בתוספת**') [**בתוספות**] (כצ"ל) כו' ג' פירות עלי' אביונות וקפריסין. ובב"ב (כח ב) כתבו ג"כ שיש לו ג' פירות אך שלא פרטום ולכאורה קשה דהרי יש לו ד' והמה ג' הנזכרים ועוד א' והוא תמרות כדאיתא בברכות שם לכן נ"ל להגיה בדבריהם תמרות חלוף עליו וכמו שחשבם ר"א במתניתין דמעשרות ספ"ד והובאה שם בברכות (ועתר"י שם שכ' ג"כ ויש בו ג' מינין תמרות כו') ומשמע דעליו גם ר"א פוטר וכן לענין ערלה בא"י כ' ג"כ בשו"ע יו"ד סי' רצ"ד ס"ד ג' מינים אלו ומשמע דעלי' פטורים אף בא"י. ועי' בערלה פ"א מ"ז העלין כו' מותרות בערלה אלא דשם משמע דאיירי בעלי גפנים:

תד"ה שאני ילתא. מש"כ הרש"א וליכא למימר משום דבעיתא התירו בל"צ כו'. תמוה דמאי הוה דבעיתא תלך ברגליה או לא תלך כלל:

דף כו.

במשנה רש"א כל שאין מומו ניכר מבעו"י כו'. היינו דלא איתחזי לחכם כדמפרש בגמרא הא חזי ליה חכם אע"ג שלא התירו עדיין שרי כעובדי דר' אמי ורבא לקמן (כז) ולפמש"כ הת"י בשבת (מו ב) בתד"ה התם אם ה"ל מבעו"י מום מובהק דניתר ע"י ג' בני הכנסת שרי אפילו לא חזו ליה:

גמרא ל"צ דעבר ואסקי' כו' והשתא ה"ל מום קבוע מ"ד כו'. נראה דלהא"נ שבפרש"י דטעמא משום קנסא האי והשתא פי' לאחר העלאתו וכדפי' לקמן בדר"י הנשיא ומשום דעביד איסורא בהעלותו כי אז לא היה בו מום קבוע אבל אם מום קבוע הזה נולד בו בהיותו בבור דאיגלי מילתא למפרע דשפיר העלה לא קנסינן ליה דאלת"ה נוקים ואם לאו היינו שהעלהו קודם הראותו לחכם ואפי' הי' בו מום קבוע הזה מעיו"ט. אולם הרש"א לקמן מוחק לגמרי הוא"נ כו':

רש"י ד"ה ואם לאו משום דר"י מוקצה א"ל ולמ"ל אם כו' שנפל בו ביו"ט כו'. וכן לקמן (ע"ב) דארנב"י אילימא שאין מומו ניכר כלל פשיטא צריכא למימר ופרש"י דזה גם ר"י מודה משום דטעמא דכל שעתא דעתי' עלוי' כו' שפרש"י לעיל (ונ"ל משום דשכיחי מומין כדאמרי' בע"ז (ה ב)) לא מהני אלא למאן דל"ל מוקצה וכ"נ להדיא בתוס' סד"ה ת"ר דאפילו ר"ש בעי יושב ומצפה כדאיתא בשבת (מו ב) ולקמן (ל ב). ועי' לקמן (כז ב) ולר"י דאית ליה מוקצה אסור גם בזה:

דף כו:

רש"י ד"ה אלא לאו דאחזו ויתוקנו לבו ביום כו'. כצ"ל:

דף כז.

גמרא סתם קדירות דעלמא בה"ש רותחות הן. שבת (לד):
שם אמר מאן דהוא. עפרש"י ולעד"נ לפי שאמר לעיל ר' ירמיה ואיתימא ר"ז. לכן אמר כאן מאן דהוא ור"ל ר' ירמיה או ר"ז וכן תתפרש ההיא דחולין (נ) דהיינו או ר' זירא או ר' אבא המוזכרים לעיל ובמו"ק הגי' משובשת וצריך להגיה כמו דאיתא בחולין ע"ש פרש"י ד"ה גמירי ודלא כהגרי"פ דמשמע שתופס גי' דמו"ק לעיקר:
רש"י ד"ה ה"ל ההוא בוכרא וה"ל בביתו כהנים כו' ואוכלים בכורות. לכאורה בכור בע"מ נאכל גם לזר כב"ה בבכורות (לב ב לג) ועמש"כ בתמורה (ה ב) בס"ד:
רד"ה אלא הכי אמור. עי' מהרש"א. ומה שהביא בשם סדר תו"א דר"י בה"מ ורשב"מ הם מקרי ק"ק כ"ה גם במדרש קהלת בפסוק ראה חיים:
רד"ה ומינה וקמו להו רשב"י ור"מ בחדא שיטתא וה"ל ר"י יחיד כו'. חזינן דאף דקי"ל כר"י נגד ר"ש וכן נגד ר"מ עירובין (מו ב) מ"מ נגד תרוויהון ביחד א"ה כמותו וסייעתא להרי"ף בפ' חבית ועי' ק"נ שם אות ט"ז:
תד"ה אלא גמרו. בהג"ה שבגליון מהמהרש"א צ"ל וא"כ לא הוי כבידי אדם:

דף כז:

גמרא שלא יביא בצק כו' כדי שיבא הכלב כו'. נ"ל דלרבותא נקיט בצק שאין דרך הכלבים לאכלו כמש"כ המלחמות לעיל פ"ב גבי פלוגתת ריה"ג ור"ע בדרשה דלכם ולא לכלבים ע"ש וא"כ הוה גרמא רחוקה אפ"ה אסור. ואין קושיא על המלחמות מספ"ג דטהרות בצק כו' ובכלב כדי שילחכו כו' דהתם מיירי שניכר מקום נשיכתם וקאי אריש שיש בה נקירות תרנגול וכ"כ הרמב"ם בחבורו להדיא:
רש"י ד"ה ההוא גברא כהן היה. וכ"כ בד"ה את גרמת שנחשדתם כו'. ולכאורה קשה א"כ מדוע האמינו בהשיבו לא ולא דרש ממנו עדים כמש"כ לעיל. ואולי דבאמת א"ל אח"כ להביא עדים והגמרא לא חשה להביא זה כמו דלא סיימא דשרי ליה. ומה שהכריחו לומר דכהן הוה הוא משום דאין רואין בכור ישראל אא"כ כהן עמו (בכורות לו ב ושם):
רד"ה ופרטי' והיא שנויה כו' שפתו שנפגמה. הוא שם (לט):
רד"ה את גרמת שישראל כו' אלא ג' חדשים. היינו בדקה וכר' יוסי בר"פ עד כמה דלית ה"כ:
רד"ה שאסורים וכי שריא במסוכנת כו'. כצ"ל:

תד"ה ועל החלה דלכך א"נ לפני כלבו משום דמצותה בשריפה כו'. עמש"כ ברפ"ב דפסחים בס"ד:

במשנה ושוחטין ומחלקין ביניהם. מפרש"י משמע דגריס ושוחט כדלקמן (ס"ד כח) במשנה ואו קתני או דנמנין מעיו"ט או דמחלק ביניהן בלא פיסוק דמים כלל וע"ז שייל בגמרא היכי עביד:

גמרא תנ"ה לא יאמר כו'. בתוספתא תני בהדיא כיצד אין נמנין כו' לא יאמר כו' (ואולי דכצ"ל גם כאן) ור"ל דלא יאמר לו הריני שותף עמך בבהמה זו בסלע ורצונו שישום דמי הבהמה כולה (וזהו פיסוק דמים) ואם ישיימוה ד"מ בעשרה סלעים יהיה לו בה חלק עשירית וכה"ג ואומר כן כדי שיעלה לו חלקו בזול יותר כמובן ולקמן (ס"ד כח) דתני לא יאמר אדם שקול לי בדינר בשר אינו צריך לשום הבהמה כולה רק אותה חתיכה שנותן לו וכ"מ שפי' הגר"א ז"ל בשו"ע ר"ס ת"ק ואתי שפיר לשון נמנין דהכא. וכן שינוי לשון מסלע לדינר ומיושב תמיהת התוי"ט במשנה דלקמן:

דף כח.

גמרא אסור לשקול בשר במים. עפרש"י. ויל"פ ג"כ ע"ד שא"ר יהודה בערכין ר"פ האומר ע"ש וכ"נ שפי' הרמב"ם בחבורו פ"ד הל"כ אבל משקל כזה (לב' הפירושים) איננו מכוון כראוי כדא"ר יוסי שם ואולי להכי קאמר הכא אומן שיודע לכוין בשר כנגד בשר ועצמות נגד עצמות:

[**שם אר"פ שדי גברא בינייהו וכו'**. כזה אמר ג"כ ביומא (ט ב)] :

דף כח:

גמרא אפומא דדקולא. עפרש"י ויל"פ קלחת כדפרש"י בחולין (צח) וע"ש בתוס':

שם והוא שיש עליו כזית בשר. בר"ן מוכח דלא היה גורס כזית דבכזית הי' מותר בטלטול גמור:

רש"י ד"ה באנו למחלוקת נכנסנו בד"ז כו'. כצ"ל:

דף כט:

תד"ה שלא וה"פ אמרת כו' תן לי ה' אגוזים כו'. נראה דכן הי' גירסתם בגמרא גבי אגוזים חמשה לא חמשים. וכ"ה ברא"ש ובב"מ (עה) העתיקו עשרים אגוזים:

תוס' ד"ה המביא י"ל דהתם מיירי בשבת שאינו כו' (כן הגיה הב"ח). כה"ג חלקו לעיל (ט ב) ד"ה מאי בשם הרר"א:

בא"ד וקאמר התם במס' שבת למעוטי בהילוכא עדיף. כצ"ל:

דף ל.

גמרא אר"כ ז"א מתחילין כו' מני ר"ש היא כו' איכא דמתני כו' מני ר"י היא כו'. הרע"ב מפרש למתניתין כל"ק אבל הרי"ף וכן בפי' הרמב"ם פי' כל"ב וכן מסתבר דהא מתניתין דאין מבקעין כו' אתאן לר"י עי' בריש מכילתין ולקמן (לא ב) תד"ה ונפחת. ולפמש"כ בר"מ בתד"ה גבי יש לקיים פי' הרע"ב
רש"י ד"ה זימנין דמיפסיק וקשר העשוי להתקיים כו'. כצ"ל:

דף ל:

גמרא הפריש ז' אתרוגין לז' הימים כו'. לפי מאי דמסיק בסוכה (מד) דלדידהו נמי לא דחי שבת ושמיני ספק ז' איננו ניטל כמש"כ התוס' שם (ר"ד מז) לא מ"ל ז' ועמש"כ בפסחים (ל) בס"ד:

דף לא:

גמרא איני והאר"נ הני ליבני כו'. עי' מהרש"א שנדחק ועי' חולין (טו סע"א) ולי נראה דשרגינהו דומה לסואר של קורות שכתבו התוספות בריש מכילתין דאפילו ר"ש מודה:

דף לב.

רש"י ד"ה מסיקין בכלים דבני טלטול נינהו כו'. כצ"ל:
גמרא מאן תנא דפחיתת נר מנא הוא אר"י ר"מ היא כו'. לכאורה יש לתמוה על הפוסקים שסתמו משנתנו להלכה ושם לית הלכתא כר"מ. ומצאתי בב"י סי' תקי"ד דהגמי"י בשם איזה ראשונים דחוה באמת מהלכה מטעמא דאמרן. ונ"ל דמפרשי דלאו אעיקר דינא קאמר מאן תנא דזה לכ"ע אסור וכמו שתמהו התוס' על פרש"י רק על לשון מפני שהוא עושה כלי דמשמעו דכלי גמור הוא ואף לענין טומאה ומדויק הלשון מאן תנא דפח"נ מנא הוא וראי' לדבר דבברייתא דלקמן דתני נמי הא דאין פוחתין אה"נ לא מסיימא טעמא דמפני שהוא עושה כלי (ואף דדרך ברייתא לפרושי יותר מהמשנה) והיינו משום דאתיא כחכמים (עי' ספ"ד דכלים) דאינה כלי עד שיצרפוה ואפ"ה אסור ביו"ט ונכון בס"ד:
שם ר' יהושע אומר משיצרפו בכבשן. עמש"כ בפסחים (עז) בס"ד. אבל בתוספתא הגי' ר' יהודה וכן העתיק הר"ש בכלים שם:

רש"י במשנה ד"ה ואין עושין שצריכה עשייה ותיקון. כצ"ל:
רד"ה משיצרפו בין ביד כו'. התוי"ט בכלים שם העתיק בין במים ונכון מאד עי' שבת (מא ב) ונראה הא דהשאילו חז"ל לקישוי וחזוק לשון צירוף הוא מפני דסבת קשיות וחזוק כל גשם הוא דבוק וצירוף חלקיו זה בזה ביותר:
רד"ה לפי של"נ מלאכתן. מדאפלוג באלפסין. מזה אין הכרח לכאורה די"ל דנקטן לרבותא דת"ק אבל י"ל דפי' גמר מלאכה הוא מלאכת חקיקתן קודם צירוף כדמוכח לעיל מפלוגתת ר"מ ור"י:
תד"ה אין. לכן נראה לפרש כו'. כצ"ל:

דף לב:

גמרא תני ר"ח חותכה באור כו'. תוספתא ספ"ג:
רש"י ד"ה טוי לי אווזא ותולה הצלי לתוכו. כצ"ל:
רד"ה שרקין שהרוח קשה לצלי. עי' שבת (יח ב):
בא"ד דגבול טיט תולדה דלישה הוא. וכן בשבת (יח) איתא דגבול עפר חייב משום לש ולכאורה גם מלאכת לש לא תנהוג אלא בג"ק כמו טוחן שכתבתי לעיל (ז ב) ע"ש בשלמא אפר אף דלא נשאר בו רק יסוד העפרי י"ל דמ"מ אתי מג"ק אבל עפר וטיט מא"ל ואכמ"ל:

דף לג.

גמרא בדלת ס"ד. עפרש"י וי"פ דדלת דהוי עליו תורת כלי למה יהא אסור עי' ר"פ כל הכלים:
שם הא חזו להיסק גדול. לעיל כא ב:
רש"י ד"ה והלכתא בין חזרא. כצ"ל בא':
בא"ד והקפת חביות כו' וקדרה. לכאורה היינו הקפת חביות היינו קדרה ואולי רצונו בהקפת חביות חביתא שהוזכר לעיל:
בא"ד ורב ס"ל כר"י במוקצה. כן איתא בשבת (קנו ב) וגם בדשא"מ ס"ל כוותי' שם (כ"ב):
תד"ה ר"א ופריך מיתיבי ר"א כו'. ע"ש ברש"י ותוס' דהקושי' הוא מחכמים וא"כ לק"מ על פרש"י דהכא:
תד"ה וחכמים (בסופו) דטעמא דרבנן גזירה כו' וכ"מ נמי בגמרא. בעניותי לא מצאתי מסקנא זו בגמרא ואדרבה דלחכמים דס"ל דאם קטם פטור לא שייך למיגזר נטילה אטו קטימה כמו דל"ג מה"ט קטימה להריח אטו קטימה דלחצוץ כדמסיק בגמרא ולהיפך

לר"א דס"ל דאם קטם לחצוץ חייב חטאת שייך טפי למגזר נטילה אטו קטימה כמו דגזר קטימה להריח אטו קטימה דלחצוץ וצ"ע. שוב ראיתי בתור"ע שמאריך הרבה בזה:

דף לג:

גמרא ואם קטמו פטור לחצוץ כו'. כצ"ל ותיבות אבל אסור נראה למחוק וכן לקמן בתירוצא דח"מ וכן בתוספתא ליתא:

רש"י ד"ה אחד זה כו' אחד שבת כו'. עי' שבת (צה):

תד"ה פטור וע"ק דמשמע דבקשין מיתסר לר"י אף להריח ובסמוך מתיר ר"י דאמר כו'. כצ"ל:

תד"ה כי הוינן ולא גזרו שמא יקטום וא"ת כו' משום שמא יקטום. לישנא קטיעא נקטי דהכוונה היא לקטום לחצוץ:

בא"ד וכשחל יו"ט במ"ש אז אינו מפסיד כו'. כצ"ל:

דף לד.

רש"י ד"ה ואין גוזזין הירק דמאן דחזי סבר כו'. כצ"ל:

תד"ה ועוד (בסופו) היינו היכא כו'. וחדא לקולא. עי' מה שתמה עליהם התוי"ט וכן המהרש"א בעירובין שם כ' דדבריהם דהכא מגומגמין ול"נ ליישבם דהא מוכח בדבריהם שם ד"ה אילימא דהא דסוכה דאר"א מי שלא אכל כו' הויא קולא דיש לו תשלומין ולכן הוקשה להם הכא לתירוץ ר"ת דבקולא משום כח דהתירא (כ"כ שם) שייך למתני ועוד אף דאפסקינהו במילי אחריני א"כ מאי מקשה שם מסוכה ואהא תירצו דהתם הוי חדא לחומרא ונכון בעז"ה:

דף לד:

רש"י במשנה ד"ה ע"ש ואין רגילין לעשר קודם ג"מ. איסורא נמי איכא (ספ"א דתרומות):

רד"ה ותנן המעביר. השוטח תאנים בחצרו. אולי הכריחו הא דלקמן כפי מה שפי' ר' נתן דברי ר"א דיצא חוץ לחצר ויגמור דמשמע דאין החצר קובע אם הכניס לתוכו לשעה ואח"כ הוציא משם אכן מהירושלמי שהביא הר"ש שם בטעמא דהוא עצמו אסור (עי' תד"ה בניו) משום דאין אוכלין על המוקצה אלא על מקומו מוכח דלא כפירושו:

תד"ה ואומר. מקשה בירושלמי כו'. לכאורה לפום גמרא דילן שם דמוקי לה בבריכה ראשונה וטעמא משום אמלוכי לק"מ. ולכן נדחה גם הלא נהירא שבדבריהם לקמן בס"ד

א"ה די"ל דכונת רש"י בבריכה שניה. רק לי קשה על פרש"י שם דהא בגוזלות איכא טעמא דרבא שם דמטלטל ושביק ואפשר דגם ר"א יודה:
תד"ה בניו בגליון. צ"ל יש מוחקין תיבת שם. עי' מהר"ם:

דף לה.

גמרא הי' אוכל באשכול כו'. נראה דדוקא נקט היה אוכל דגלי דעתי' דנגמרה מלאכתו לאכלן כמו שהוא (עי' לעיל לד ב בתד"ה בניו ובמהר"ם שם) לכן קאמר ר' יהושע דחצר וכן שבת קובעות ודלא כפרש"י ובזה מיושב גמגום המהרש"א בתד"ה שבת ור"א לטעמי' דהיכא דמותרו חוזר אינו קובע ונכון בס"ד:
רש"י ד"ה וא"ר אבהו ויכול לסלקן משם. נראה להגיה בדבריו דצ"ל כמו דאיתא בתד"ה רישא ויכול לסלקו מלמעלה (ר"ל כשנטלו) שלא יגע (ר"ל הגברא) באחרים:
תד"ה רישא כגון שנטלו בפשוטי כ"ע. לרווחא דמילתא כתבו כן דאז אפילו היה אה"ט א"ש אבל אה"נ דמ"ל אפילו בכלי המקבל טומאה רק דגברא לא היה אלא ראשון וע"כ לתירוצא קמא צ"ל כן דאם היה אה"ט א"כ אותו שנטלו הוי ראשון ויכול לטמא אותו שאצלו לעשותו שני אם לא שכל זית היה בפ"ע ואין בו שיעור לטמא אחרים שהוא בכביצה ועי' ברפ"ב דתרומות העגול של דבלה שנטמא מקצתו ובהרע"ב שם ובפ"ג דעדיות מ"ב:

דף לה:

גמרא וש"מ רוב ע"ה מעשרין הן. לעד"נ דהדיוק הוא דאילו היו מחצה על מחצה א"כ כי מצטרפת מיעוט דא"מ קודם גמר מלאכה למחצה דא"מ כלל ה"ל רוב א"מ ולא ה"ל לאקולי ביה כדין שאר דמאי אבל ק"ל כיון דקי"ל דא"ת דבר של"נ מלאכתו כמש"כ לעיל איך אפשר שהרוב או לכה"פ מחצה המעשרין יעשו שלא כהוגן ואולי ברייתא זו פליגא בזה דא"ת דבר שלנ"מ על משנתנו ולכן לא הביאה הרמב"ם בחבורו או כיון דע"ה הן עושין שלא כדין בזה:
שם א"נ לאידך גיסא כו' דליכא הפסד ממון כו'. לכאורה תמוה לומר דהפסד ממון יהי' עדיף מהכנ"א ובטול בה"מ ע"ש בשבת גודל ערכם ועמש"כ בפסחים (ז) בס"ד ויל"פ דה"ק דהתם ע"כ מחזי טפי כעובדא דחול דהא לא התירו רק משום הכנ"א וביטול בהמ"ד אבל הכא דלא מחזי כ"כ עובדא דחול דהרי התירו משום הפסד ממון בעלמא אפי' טובא נמי ולזאת בבעי' שני' דהאיסור הוא משום גזירה דאשוויי גומות דשוה הכא והתם ל"ק

אלא סברא דיו"ט קיל ש"ד עי' לשון רש"י יבמות (קיט סע"א) וכמש"כ לעיל (יז ב) והכא לא שייך למימר סברת יו"ט דקיל דכיון דאין הטעם משום גזירה אמרינן מה לי איסור כרת מ"ל איסור לאו כדאמרי' ביבמות שם ובעי' ג' וד' להך דמיא ישמע חכם ויוסיף לקח:

רש"י ד"ה וכן כדי יין נמי מכסינן כו'. כצ"ל:

תד"ה השחור וקשה כו'. **ונראה כו' ושני סכינים לזה ולזה**. אבל מה יענו באינך דתני התם הסייף והסכין כו' ע"ש:

דף לו.

גמרא לא נצרכה אלא לאותן שתי חלות. עי' שבת (מג ב) תד"ה רב אשי שהיה לפניהם הגי' כאן א"ל ל"נ כו' ופי' דר"א השיבו כן ולקמן ע"ב (תחת רב אשי אמר דבגי' שלפנינו) גרסי' ואב"א מי קתני כו':

שם אותן שתי חלות מוקצות הן. ופרש"י לדבורים לכאורה קשה דהא מסקינן לעיל (ו ב) מוכן לכלבים הוה מוכן לאדם ועוד אטו מאכל בהמה כגון תבן מוקצה הוא במסתפק מהן וי"ל דשאני הכא שהוא מקצה אותם שלא יטלטלם משם אלא שיהיו מונחים במקומן לאכילת דבורים:

רש"י ד"ה אדתני ובלבד עד שדלג מאיסור טלטול ובדבור הסמוך באיסור טלטול גופיה כו'. דבריו יובנו בהא דלקמן (לז) אטו טלטול לאו צורך הוצאה הוא וע"ש בפירושו:

דף לו:

תד"ה אלא פ"ה כו' ולר"ש מותר. רש"ל כ' דבפרש"י שלפנינו אינו ול"נ דמה שפי' פשיטא כיון דא"ל לר"י כו' מוכח להדיא דלר"ש באמת מותר אבל לפ"ז קשה מאי פריך פשיטא דילמא הא גופה אשמעינן דדבר שא"מ אסור. ועי' שבת שם תד"ה שלא ולכאורה נראה דלפי הגי' שלנו ותסברא כו'. שנויא דלא יעשנו מצודה איצטריך גם לר"ש ולהכי פריך פשיטא כיון דלכ"ע אסור אבל בשבת דל"ג ותסברא כו' דמשמע דלר"ש שרי בלבד שלא יתכוין ושנויא דלא יעשנו כמצודה אינו אלא לר"י לכן לא פריך שם פשיטא משום דאשמעינן דאפי' א"מ אסור והסוגיות מתחלפות כדמצינו באיזה מקומות:

תד"ה שופך למה דס"ד לעיל דאיירי בדלף כו'. כצ"ל:

במשנה ולא מטפחין ולא מספקין. הרי"ף והרא"ש הביאו ירושלמי מספקין הבא בחמתו מטפחין טפוח שהוא לרצונו. והתוי"ט כ' ע"ז מהיכא תיתי לחלק בין בחמתו לרצונו ואני אומר יש ויש דהטעם דשמא יתקן כ"ש לא שייך לבחמתו ואשמעינן דלא פלוג והוא בעצמו כ' לקמן דלרצונו הוה כש"כ מחמתו ואי קשיא הא קשיא דהרי"ף והרא"ש

בשלהי עירובין הביאו הירושלמי דאוסר כל משמיעי קול ודחוהו מהלכה מפני גמרתנו דא"ר ל"א אלא קול של שיר וא"כ בחמתו נמי לישתרי ודע דגי' הירושלמי מספקין קודם למטפחין כמש"כ התוי"ט וכ"ה גירסת הרי"ף והרא"ש וכן בגמרתנו בשבת ומש"כ התוי"ט ראיה דמטפחין כף על כף מקרא דויכו כף ע"ש משם א"ר דהוה על כף יותר ה"ל להביא קרא דיחזקאל (כא יט) והך כף אל כף דתרגם יונתן ג"כ וטפח:

שם ולא מייבמין. הקשו המחברים דמאי איריא ביו"ט משום שמא יכתוב אפי' בחוה"מ תנן במו"ק (ח ב) דא"מ מפני ששמחה היא לו והט"א בחגיגה (ח ב) תירץ דנ"מ לליל יו"ט הראשון דאין נוהג בו מצות שמחה וכ"ע הב"א שסותר א"ע למה שכתב בתשובה דגם בה חייב בשמחה מדרבנן מיהא ונעלם ממנו מש"כ הד"מ באו"ח סי' תרצ"ו בשם הכלבו צ"ע אי נושאים בפורים כו' א"ד דל"א אלא רגלים שהוא דאורייתא כו' והד"מ הכריע להיתרא ע"ש וא"כ ה"ה ליל יוט"א אם לא מה"ט ועמש"כ בחגיגה בישוב קושיית המחברים בס"ד:

שם ולא מחרימין. פרש"י וסתם חרמים לב"ה וכ"כ הר"ן והרע"ב ותמה עליהם התוי"ט שפי' דלא כחכמים פ"ח דערכין וע"ש ונראה דדחקי לפרש כן דאי לכהנים מאי מצוה איכא (עתוי"ט שם במ"ד ד"ה מה אם לגבוה מש"כ בשם התוס'). ועי' בגמרא דערכין שם דרב פסק כריב"ב דסתם חרמים לב"ה וכן ר"י שם ובאמת תמה הכ"מ על הרמב"ם שפסק כחכמים. והתוי"ט הביאו שם והנך רואה שאגב שיטפי' שכח גם ד"ע:

רש"י ד"ה שמא יתלוש. כצ"ל:

תד"ה והא מצוה. עי' כה"ד ולע"ד ראיה לפרש"י דהא אין עולין באילן וכו' חשיב להו הכא בדברים שהן משום שבות ואפ"ה חזינן דאסורין אף במקום מצוה כדאיתא בר"ה (לב ב) במשנה. וכן ב"ש אסרו סמיכה ביו"ט משום הא דאין רוכבין ע"ג בהמה אע"ג דהיא מצוה עי' חגיגה (טז ב) שבות מצוה איצטריכא ליה הא נמי פשיטא וא"כ ע"כ צ"ל דעיקר גזירתם היה משום שבות ואגב גזרו אף במקום מצוה גמורה וא"כ הני נמי דגזרו משום רשות הכוונה על עיקר גזרתם אבל מ"מ נאסרו אגבן אף במקום מצוה גמורה וכש"כ הוא:

דף לז.

גמרא אלא אר"פ ל"ק הא ב"ש כו'. לכאורה לאוקימתא דר"נ בריש מכילתין לב"ש בשבת אית להו מוקצה וביו"ט לא וא"כ היכי קאמרי הכא אין בין כו' ואולי כי ל"ל מוקצה ביו"ט בדבר הנאכל דוקא כמו ביצה ונכלל במה שאמר אלא או"נ בלבד או דגם בשבת

לא אסרו אלא בדבר שאינו נאכל לאדם כגון עצמות וקליפין ולפ"ז יו"ט ושבת כי הדדי נינהו לענין מוקצה לדידהו אך א"כ הוי היפך ממה שאמרו בשבת (קכח) אליבא דרב במוקצה לאכילה ס"ל כר"י במוקצה לטלטל ס"ל כר"ש עוד י"ל כיון דמודו במוקצה דבע"ח כמש"כ התוס' שם וא"כ אינו היתר כולל ביו"ט לכן לא חשיב לה:

במשנה כלים המיוחדין לא' מן האחין כו'. עמש"כ בזה ביומא (יא ב) בס"ד:

דף לז:

גמרא ותנן הבהמה והכלים כרגלי הבעלים וכו' ולאו אוקימנא כו'. כצ"ל:

שם ושאני בהמה דקא ינקי תחומין מהדדי. עמש"כ בסנהדרין (קיב) בס"ד:

רש"י ד"ה כאן ברועה א' מעמידים בהמתם ברשותו ובקנין שביתתו. כ"ה לשון הר"ן ורש"י שם ולשון הרע"ב בקנית שביתתו:

רד"ה אין אדם מתנה למקום שארצה ואברור. כצ"ל:

דף לח.

רד"ה בדאורייתא כדאמרינן בסוכה דה"ט הכי גמירי להו. כוונתו להא דאיתא שם (יח) והמרשים לדף ו' השתבש:

רד"ה ה"ה כרגלי כ"א אוקמיה ברשותיה דמאן דאתי למחר כו'. עי' בר"ן:

רד"ה פשיטא דכי שאלו מבעו"י. כצ"ל:

תד"ה והוינן דא"כ יהא משמע דפריך למזרח כו'. כ"נ דצ"ל:

תד"ה ולבטיל. ותימה הא הוי דשיל"מ כו'. ול"נ ליישב ע"פ מש"כ בעצמם בעירובין (ס"ד מה) לענין ספק בדשיל"מ דבערוב הקילו:

דף לח:

רש"י ד"ה ולא שני ליה ומתניתין ממון שאל"ת היום דאושלתינהו ניהלה עד לאחר יו"ט. ולעד"נ דאף לאחר י"ט נקרא אל"ת דאין לה לתבוע רק מים אחרים ולשון שאלה דנקט הוא משום דבלשון הלואה אסור כדאיתא ר"פ שואל:

תד"ה נהי דהא סתמא דהש"ס קאמר הכי. לכאורה רב אושעיא הוא דקאמר לה לא הש"ס:

דף לט.

גמרא הא במלח אסתרוקנית. הערוך פי' שהוא ע"ש מקומו ונ"ל שהיא מדינת אסטרח"ן בארץ רוסיא באזיא על יד נהר וואלגא אשר יובילו משם המלח על הנהר הנזכר ברוב מדינות רוסיא:

שם והתניא רי"א מים ומלח בטלין בין כו'. עי' גי' מהרש"ל וכ"נ הגי' מפרש"י בד"ה ואין מדכתב ומתניתין כו' דאילו לגי' שלפנינו יל"פ כפשוטו דפריך אהברייתי':

רש"י במשנה ד"ה כרגלי הממלא קסבר י"ב להחמיר. ומלא התוי"ט את דבריו דתחומין דרבנן ובדרבנן קי"ל די"ב. עי' ש"א תשו' צ' ותראה שהתוי"ט שגה במחכ"ת:

דף לט:

גמרא ורנ"א אפי' חלקו גדים כו'. המהרש"א הקשה לעיל מדוע לא נאמר ג"כ בזה י"ב להחמיר לחייבם במעשר והב"א בשם רמ"ש תירץ דחששו משום חולין בעזרה והוא תירץ משום גזירה דאתי לאפרושי מפטור על החיוב ע"ש ודבריהם מופרכין מהא דב"מ (ו ב) הב"ע כגון דל"ל אלא תשעה והוא דממ"נ כו' ע"ש אלמא דל"ח להא דחשו המחברים הנזכרים. ולדעתי אין כאן קושיא ע"פ דאיתא שם דספיקא לאו בר עשורי הוא דעשירי ודאי א"ר ולא עשירי ספק ובזה מיושב ג"כ שיטת התוס' שהחזיקה הש"א שם דלמ"ד א"ב היינו שהוא ספק שמא החליפו כולו או מקצתו או לא החליפו כלל דלא תיקשי דלספק האחרון ה"ל לחוש לעשורי ודו"ק:

דף מ.

רש"י במשנה ד"ה לא יוליכו לסעודת הלילה. צ"ע דזה אפי' זכה להם אסור דמכין מיו"ט לחול. עמ"א סס"י תרס"ז ור"ס תק"ג ועוד לפמש"כ הרב"י בסי' תט"ו שדעת רש"י דאפי' עירב לדב"מ א"י לילך לדבר הרשות ונ"פ דה"ה כליו נמי ויאסר אפי' זכה להם ועי' לעיל ספ"ק דכל שניאותין בו בחול משלחין אותו ביו"ט:

סליק בעזר צורי